

CIAAÑ NÄCÄ YIOWNI KÄ ATH-TΕ-RÖLIA

LÄÄR KE KUI DENÄ YIOWNI KÄ
MUKTÄPNI DËNI KENE DENI

KÖK KE THURBIL

YOR PINY YIOWNI PIINI, KARAPÉ
KENE JATH KÄ DERI YIOW
JAKÄ KUI IDI

CIAAÑ IN DERI NAC MI YUORI YIOW
PINY GUÄTH IN JEKI YIOWKU THIN
KE DUOP THEN-TΕ-LIJ

Yor yiowni piny ke Karapé
kene yöö dee yiow tin yori
piny kuë

1. Wér kä ji jäthä, karape kene muktäp piini kä thiecke ke duop in thiak. Memé jakä ji kä yöö bike yuor piny e la pek mi töt ke kör juokni daj daj rew ni ciaj kä ke yöö bi yiow ti ḥuan a bā kä ji ke kör pāthni daj diɔk.
2. Min dee rō lot deri yiowku yuor piny kä Then-teliŋ kä bike wā thiec ke mi c̄etke meme.
3. Nyoth kat in ca kam ji e Then-te-liŋ ke yöö ba yiow tin yori piny jakä kui. Thopni nombäru kä ken ji muktäpni töt kie nyuthni katdu ji muktäpä in la yuorke ḥoak piny thin c̄etke (Post Office).
4. Mi goori yöö bi yiow tin bi yuor piny kuë lapni karapni a gäki mi goori bi jieen duel. Gäke mi thile mi lätdi.
5. Gäk wernyini duel mi dɔpi mac (heater) kä gäk bieyni wernyinä duel.
6. /Cu jäny puɔkä, lakni rɔodu.
7. Gäkni mathuuri mi tēe ke mi thuat/lony.
8. Mi thäti jakni kuumde jakä te thin
9. Lapni la kɔki ni ti /ci mac mi diit bi naŋ.

Enju mi lote en yöö deri
yiow yuor piny guaath in
jeki yioku thin

1. En yöö deri yiow yuor piny guaath in la yiowku a jeki thin jen e duop mi deri yiowku ayori piny ke je ke yöö dëe yiowku naŋ kä Bëj yiowniku.
2. En duop eme dere ḡaa ke yöö /ci wičdu dee ruëc ke yorien piny.
3. Mi läti mi c̄etke no bi je nac en yöö ba yiowku kam raar kä Bëj kie guaath tɔw yiowni.
4. Mi thile yiow ti rɔŋ kä Bëjdu ti ca jek ke yöö dëe kam raar, bi Bëj te ke pek mi be gor kä ji c̄etke yiow ti cuɔpke \$30 e wā kä \$50 ke guaath in ci a-kaandu thil duɔr.
5. Mi ci yor yiowni piny rialikä ke muktäp kä goori yöö bi je nyɔk ke däk, bi waregak kɔŋ goar muktäp kene Bëj in ci yiowku tɔw thin.
6. Then-ter-pey /ce lot ni yöö ba yiow kan kä a-kaandu. Then-te-pey la ḥuɔke ni yiow kä yiow Then-te-liŋ a ḥot /ken yiow ni wā kä Bëjdu kie guaath in ci yiowku tɔw thin. Mi ci mi c̄etke ne mēk thile yiow ti bi Bëjdu ke gor.

Dën: Dën Yiqowni

1. Dën in tietke: Ken ke ti gow ti ceteke thurbil kie duel, mi lotni yoo keni titi bake naq mi /ci yiqow tin ci den yor piny.
2. Dën yiqowni tin /ci tit: En dën eme e dën mi kua yop ke jen emo.
3. Bëj ni ciaq la kui ni yiqow tin la jeké mi ce ji moc ke dën ká dën ká muktäpni tin koy.
4. Tëe ke mi la jéké joká mi ci yiqow den guaathnikien daq rew.
5. Guath ni diaal mi deni, koyni je nac bi waregakde kule thany.
6. A not /keni dën nacni je en yoo bi yiqow path luaj ke yor piny.
7. Mi wii ke yuor piny e ci jaäny ba ji moc ke yiqow ti bi yuor piny.

Kök Thuurbieel

1. Mi koki guaath thuurbieeli tin la te raar, nacni je agoaa en yoo tée ke waregak mi nyooth e en yoo ca ke nhök lat. Thiec ram min kok ji nac ke waregakdien in lat ke ke.
2. Koyni je nac en yoo thurbil e goori kökde mo thile ram mi goor yiqow thin, ká yot telepoon muktäp in la tiit thuurbieeli ke 131 171.
3. /Cu te ke waregak mi bi thany a /keni je koy nac. Gor ram mi nathi ke yoo be ji luak ke kuén waregakä.
4. Ba ji dhil kam waregakni lat tin ca nhöke ke yoo bi ken ke koak
  - (I) Waregak in bi thany
  - (ii) Mi nyooth yoo te thurbil ke waregak jal
  - (iii) Lääri k; kui thuurbieel
  - (iv) Ciöt ram eë la guan thuurbieel ke nhiam
  - (v) Duac yiqowke ke di dere naq to
5. /Cu waregak par ke mi thaanyi je mi koki thurbil amäni mi ci je nac. /Cu duor thany ke yoo /cie mi goaa.
6. Mi koki ni thurbil mi pay lat kie e duq guande, thile mi dee ro luaj ke yoo deri wii du ger.

7. Mi /ci te ke nac mi roj ke thurbil deri ram mi nac lat thuurbieel gor ke yoo be thurbil guic. La RACV lat eme a lät.
8. Bi dhil te ke mi nyooth je en yoo deri thurbil ger. Mi geri e thil cate ger, thile muktäp mi bi ji luak mi ci thurbil jääk kie mi cike röm kene thurbil mi dödien.
9. Dëe ji nhök yoo bi ger mi tii ke "L" (mi lot ni yoo ram mi goor ger), mi te ram mi nac ger kutdu ká wii ke ger.

Kat Denä

1. Mi tii ke kat Denä e duor mi la dënke yiqow. Ke yiqow ti /ci gow.
2. En kat Denä eme jen la nuan ni yiqowke (15% e wä ká 30%).
3. En kat Denä eme la tée ke yiqow ti la yuorke piny ke ruon, cän thile mi ci latke je, la yiqowke ro a dhiit ke mi wa ke ke wä nhial.
4. Nhök ni yoo bi kan ni yiqow ti guici e thiak ke yoo la ken ke a goor ke guaath mi thiak, dunje yoo Kat Denä moce ji ke pek mi thil guaath mi be guut thin mi lot ni yoo bi not yori ke piny.
5. Mi /cike bi yuor piny ken yiqow ti görke ká ji to ká jen Kat Denä emo ke jen guaath emo, ba ji jækä yoo bi yiqow ti koy yuor piny. Rey päthni diaal en meme la ken ro a reep.
6. /Cu je nhök mi ca ji jækä Kat Denä dhooru.
7. Guathni diaal lapni je a gain en yoo bie nac a not en yoo Kat Denä en.
8. Mi deeni pek mi tot goaa ni jen ke yoo bike mal yuor piny ká thiak e en yoo deri yiqow koki den.
9. Mi ci dën ke yiqow ká Bëj /cu ke rep ke yoo ci bëj ji jiök.

**MI GOORI LUÄK KE KUI NÄCÄ YIQOWNI,
THIECNI KE YÖÖ BI RAM MIN TE KE
NÄC GUATH YIQOW JI COM.**

**KATNI YIQOWNI TIN LA DËNKE KENE YIQOW
TIN LA DËNKE JEN DUOR MI CAMKE
YIQOW E BËJ KIE MUKTÄPNI YIQOWNI**